

II

(Akty, których publikacja nie jest obowiązkowa)

RADA

DECYZJA RADY

z dnia 14 czerwca 2004 r.

w sprawie zasad, priorytetów i warunków zawartych w Partnerstwie Europejskim z Serbią i Czarnogórą, w tym z Kosowem zgodnie z jego statutem ustanowionym przez rezolucję nr 1244 Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych 10 czerwca 1999 r.

(2004/520/WE)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 533/2004 z 22 marca 2004 r. w sprawie ustanowienia partnerstw europejskich w ramach procesu stabilizacji i stowarzyszenia⁽¹⁾, w szczególności jego art. 2,

uwzględniając wniosek Komisji,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rada Europejska w Salonikach w dniach 19–20 czerwca 2003 r. udzieliła poparcia dla „Agendy z Salonik dla Bałkanów Zachodnich: w kierunku integracji europejskiej”, w której ustanowienie partnerstw europejskich wymienione jest jako jeden ze środków wzmacniających proces stabilizacji i stowarzyszenia.
- (2) Rozporządzenie Rady (WE) nr 533/2004 określa, że Rada ma podejmować decyzje w sprawie zasad, priorytetów i warunków zawartych w partnerstwach europejskich oraz we wszelkich późniejszych dostosowaniach, większością kwalifikowaną i na wniosek Komisji. Również stwierdza, że działania uzupełniające do wprowadzenia w życie partnerstw europejskich zostaną zapewnione poprzez mechanizmy ustanowione w ramach procesu stabilizacji i stowarzyszenia, w szczególności poprzez sprawozdania roczne.
- (3) Sprawozdanie roczne Komisji z roku 2004 przedstawia analizę przygotowań Serbii i Czarnogóry, w tym Kosowa zgodnie z jego statutem ustanowionym przez rezolucję nr 1244 Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych, do dalszej integracji z Unią Europejską oraz określa dziedziny priorytetowe dla dalszych prac.

- (4) W celu przygotowania dalszej integracji z Unią Europejską właściwe władze Serbii i Czarnogóry powinny sporządzić plan wraz z harmonogramem i szczegółowymi warunkami dotyczącymi środków, jakie Serbia i Czarnogóra zamierzają podjąć w tym celu. Obecnie Kosowo podlega tymczasowej administracji międzynarodowej zgodnie z rezolucją nr 1244 Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych, odrębny plan przedstawiający priorytety dotyczące Kosowa zostanie sporządzony pod kierownictwem administracji tymczasowej Narodów Zjednoczonych w Kosowie,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Zgodnie z art. 1 rozporządzenia (WE) nr 533/2004, zasady, priorytety i warunki zawarte w partnerstwie europejskim z Serbią i Czarnogórą, obejmującym Kosowo, jak zdefiniowano w rezolucji nr 1244 Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych, są określone w załączniku do niniejszej decyzji, który stanowi jej integralną część.

Artykuł 2

Wprowadzenie w życie partnerstwa europejskiego jest sprawdzane za pomocą mechanizmów ustanowionych w ramach procesu stabilizacji i stowarzyszenia.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja staje się skuteczna trzeciego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*.

Sporządzono w Luksemburgu, dnia 14 czerwca 2004 r.

W imieniu Rady

B. COWEN

Przewodniczący

⁽¹⁾ Dz.U. L 86, 24.3. 2004, str. 1.

ZAŁĄCZNIK

1. WPROWADZENIE

Agenda z Salonik określa sposoby i środki służące wzmocnieniu procesu stabilizacji i stowarzyszenia, m.in. poprzez wprowadzenie partnerstw europejskich.

Na podstawie sprawozdania rocznego Komisji, celem partnerstwa europejskiego z Serbią i Czarnogórą, obejmującym Kosowo jak zdefiniowano w rezolucji nr 1244 Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych („Serbia i Czarnogóra wraz z Kosowem”), jest określenie priorytetów dla działań wspierających wysiłki na rzecz zbliżenia do Unii Europejskiej w spójnych ramach. Priorytety te są dostosowane do szczególnych potrzeb i etapu przygotowania Serbii i Czarnogóry wraz z Kosowem oraz będą aktualizowane w miarę potrzeb. Partnerstwo Europejskie przewiduje także wskazówki dotyczące pomocy finansowej dla Serbii i Czarnogóry wraz z Kosowem.

Oczekuje się, że Serbia i Czarnogóra wraz z Kosowem przyjmą plan zawierający harmonogram i szczegółowe warunki dotyczące sposobu, w jaki zamierzają zrealizować priorytety zawarte w Partnerstwie Europejskim. Plan ten powinien również wskazywać sposoby realizacji Agendy z Salonik, priorytety w walce z przestępczością zorganizowaną i korupcją określone podczas Konferencji w Londynie w 2002 r. i na posiedzeniu na poziomie ministerialnym, które miało miejsce 28 listopada 2003 r. w Brukseli w ramach Forum UE-Bałkany Zachodnie, oraz środki przedstawione przez każde z państw Bałkanów Zachodnich podczas spotkania, które miało miejsce 5 listopada w 2003 r. w Belgradzie, jako uzupełnienie Konferencji w Ohridzie dotyczącej zintegrowanego zarządzania granicami.

2. ZASADY

Proces stabilizacji i stowarzyszenia nadal stanowi ramy dla orientacji europejskiej państw Bałkanów Zachodnich aż do ich przyszłego przystąpienia.

Główne priorytety określone dla Serbii i Czarnogóry wraz z Kosowem są związane z ich możliwościami dotyczącymi spełnienia kryteriów ustalonych przez Radę Europejską w Kopenhadze w 1993 r. oraz z warunkami ustalonymi dla procesu stabilizacji i stowarzyszenia, w szczególności z warunkami określonymi przez Radę w jej konkluzjach z 29 kwietnia 1997 r. i 21–22 czerwca 1999 r., z treścią ostatecznego oświadczenia szczytu w Zagrzebiu z 24 listopada 2000 r. i Agendą z Salonik.

3. PRIORYTETY

Sprawozdanie roczne Komisji dokonuje oceny poczynionych dotychczas postępów i wskazuje dziedziny, w których dane państwo powinno zwiększyć swoje wysiłki. Priorytety wymienione w niniejszym partnerstwie europejskim zostały wybrane w oparciu o przekonanie, że Serbia i Czarnogóra wraz z Kosowem będą w stanie w najbliższych latach zrealizować lub osiągnąć znaczące postępy w tych dziedzinach. Priorytety zostały podzielone na krótkoterminowe, których realizacja powinna nastąpić w ciągu jednego do dwóch lat, oraz średnioterminowe, których realizacja powinna nastąpić w ciągu trzech-czterech lat.

Partnerstwo europejskie wskazuje główne dziedziny priorytetowe dla przygotowań Serbii i Czarnogóry wraz z Kosowem, do dalszej integracji z Unią Europejską, w oparciu o analizę zawartą w sprawozdaniu rocznym z 2004 r. Należy przypomnieć, że odnośnie do zbliżenia ustawodawstw nie wystarczy tylko włączyć dorobek do ustawodawstwa; należy także przygotować jego pełne wprowadzenie w życie.

Priorytety dotyczące Serbii i Czarnogóry oraz priorytety dotyczące w szczególności Kosowa zostały przedstawione w dalszej części załącznika.

4. PROGRAMOWANIE

Pomoc wspólnotowa dla Bałkanów Zachodnich w ramach procesu stabilizacji i stowarzyszenia zostanie zapewniona za pomocą odpowiednich instrumentów finansowych, w szczególności przez rozporządzenie Rady (WE) nr 2666/2000 z 5 grudnia 2000 r. w sprawie pomocy dla Albanii, Bośni i Hercegowiny, Chorwacji, Republiki Federalnej Jugosławii i Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii⁽¹⁾; w związku z tym, niniejsza decyzja nie będzie wiązała się z żadnymi wydatkami. Ponadto Serbia i Czarnogóra wraz z Kosowem będą miały dostęp do funduszy z programów obejmujących wiele krajów i programów horyzontalnych. Komisja współpracuje z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym i międzynarodowymi instytucjami finansowymi, w szczególności z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju oraz Bankiem Światowym, w celu ułatwienia współfinansowania projektów odnoszących się do procesu stabilizacji i stowarzyszenia.

⁽¹⁾ Dz.U. L 306 z 7.12.2000, str. 1. Rozporządzenie zmienione rozporządzeniem (WE) nr 2415/2001 (Dz.U. L 327 z 12.12.2001, str. 3).

5. PRZEPISY WARUNKOWE

Pomoc wspólnotowa dla państw Bałkanów Zachodnich w ramach procesu stabilizacji i stowarzyszenia jest uzależniona od dalszych postępów tych krajów w spełnianiu politycznych kryteriów kopenhaskich, w szczególności w wypełnianiu określonych priorytetów niniejszego Partnerstwa Europejskiego. Niewypełnienie tych ogólnych warunków może prowadzić do podjęcia przez Radę odpowiednich środków na podstawie art. 5 rozporządzenia (WE) nr 2666/2000.

Pomoc wspólnotowa może być także uzależniona od spełnienia warunków określonych przez Radę w jej konkluzjach z 29 kwietnia 1997 r., w szczególności dotyczy to zobowiązania beneficjentów do przeprowadzenia demokratycznych, gospodarczych i instytucjonalnych reform.

6. MONITOROWANIE

Działania uzupełniające partnerstwo europejskie, są zapewnione poprzez mechanizm ustanowiony w ramach procesu stabilizacji i stowarzyszenia, w szczególności poprzez sprawozdanie roczne w sprawie procesu stabilizacji i stowarzyszenia.

SERBIA I CZARNOGÓRA ⁽¹⁾

PRIORYTETY KRÓTKOTERMINOWE

Sytuacja polityczna

Demokracja i państwo prawne

Kwestie związane z Konstytucją – Należy zapewnić całkowite poszanowanie Karty Konstytucyjnej i zapewnić skuteczne funkcjonowanie państwa. Należy przede wszystkim spełnić wszystkie niezrealizowane zobowiązania zawarte w Karcie Konstytucyjnej, w szczególności ustanowić Trybunał Stanu oraz uzgodnić zakres jego kompetencji. Należy zmodyfikować Konstytucje republik pod kątem ich zgodności z Kartą Konstytucyjną. Należy uchwalić regulamin parlamentu narodowego i utworzyć komitety parlamentarne. Należy zapewnić wiarygodność finansową instytucji państwowych poprzez ich regularne dofinansowanie zgodnie z ustalonymi zasadami oraz poprzez przygotowanie budżetów poszczególnych instytucji (obejmujących koszty personelu i koszty funkcjonowania).

Reforma wojska – Należy przyjąć strategię obronną i doktrynę wojskową, które będą zgodne z zasadami demokracji; należy opracować oraz przyjąć przejrzyste i odpowiednie ramy prawne pozwalające na wyjaśnienie nierozwiązanego problemu własności wojska.

Reforma ustawy o ordynacji wyborczej – W Serbii: należy zakończyć przeprowadzaną obecnie reformę ustawy o ordynacji wyborczej (obejmującą rejestr wyborczy), aby dostosować system wyborczy do standardów międzynarodowych, w szczególności poprzez zmodyfikowanie przepisów wyborczych zgodnie z zaleceniami Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka oraz wprowadzić w życie w całości przepisy dotyczące finansowania partii politycznych.

Reforma administracji publicznej:

Należy wzmocnić i utrzymać zdolność administracyjną instytucji zajmujących się integracją europejską na poziomie państwa i republik (w zakresie personelu, szkolenia i sprzętu) oraz polepszyć ich współpracę.

W Serbii: należy przyjąć wszechstronną strategię odnośnie do reformy administracji publicznej obejmującą dokładny harmonogram działań, w szczególności odnośnie reformy systemu wynagrodzeń służby cywilnej i środków umożliwiających rozwój zasobów ludzkich; należy utworzyć i utrzymać odpowiednie instytucje oraz przyznać im konieczne zasoby; należy opracować przepisy prawne dotyczące rządu oraz służby cywilnej.

W Czarnogórze: należy zrealizować strategię odnośnie do reformy administracji publicznej, w szczególności przyjmując i rozpoczynając wprowadzanie w życie przepisów prawnych dotyczących służby cywilnej, tak aby zapewnić jej profesjonalizm i odpowiedzialność. Należy wprowadzić w życie ustawę dotyczącą wynagrodzeń urzędników i pracowników służby cywilnej.

Reforma systemu sądowego:

Zgodnie z Kartą Konstytucyjną, należy zapewnić sprawne przekazanie jurysdykcji wojskowej do sądom cywilnym.

W Serbii: należy zmodernizować i zwiększyć skuteczność i niezawisłość sądów, w szczególności sądów gospodarczych; należy zagwarantować funkcyjną niezależność prokuratora odpowiedzialnego za ściganie sprawców zbrodni wojennych. Należy przygotować grunt do utworzenia sądów administracyjnych i sądów apelacyjnych.

⁽¹⁾ Nie obejmuje Kosowa, jak zdefiniowano w rezolucji nr 1244 Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych z 10 czerwca 1999 r.

W Czarnogórze: należy kontynuować prace przygotowawcze mające na celu wprowadzenie w życie kodeksu karnego i kodeksu postępowania karnego oraz ustawy dotyczącej prokuratorów, należy w szczególności zapewnić funkcyjną niezależność specjalnych prokuratorów odpowiedzialnych za ściganie przestępczości zorganizowanej. Należy ustanowić sądy administracyjne i sądy apelacyjne.

Walka z korupcją:

W obu republikach: należy opracować wszechstronną strategię antykorupcyjną zgodnie z normami Rady Europy oraz uchwalić ustawę dotyczącą konfliktu interesów.

Prawa człowieka i ochrona mniejszości

Zobowiązania wynikające z przystąpienia do Rady Europy – Należy spełnić wszystkie zobowiązania krótkoterminowe wynikające z przystąpienia do Rady Europy, w tym zastosować w jednolity i skuteczny sposób w całym państwie Europejską Konwencję o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz Europejską Konwencję o Zapobieganiu Torturom.

Rzecznik Praw Obywatelskich:

W Serbii: należy uchwalić przepisy prawne w celu utworzenia Biura Rzecznika Praw Obywatelskich.

W Czarnogórze: Należy wzmocnić zdolność administracyjną Biura Rzecznika Praw Obywatelskich.

Walka ze stosowaniem tortur – W obu republikach: należy podjąć wszechstronne i przejrzyste działania we wszystkich domniemanych przypadkach stosowania tortur.

Wolność słowa i zrzeszania się:

W Serbii: należy znieść karalność za zniesławienie. Należy wzmocnić przepisy prawne dotyczące mediów, w szczególności ustawę dotyczącą radiofonii i telewizji, poprzez zapewnienie politycznej niezależności Rady Audiowizualnej. Należy uchwalić ustawę dotyczącą swobodnego dostępu do informacji zgodnie z normami Rady Europy. Należy stworzyć odpowiednie warunki (uwzględniając przy tym aspekty finansowe) sprzyjające rozwojowi organizacji pozarządowych i obywatelskich, w tym partnerów społecznych, między innymi poprzez uchwalenie ustawy o stowarzyszeniach oraz ustawy o statusie prawnym zagranicznych organizacji pozarządowych.

W Czarnogórze: należy uchwalić ustawę dotyczącą dostępu do publicznej informacji zgodnie z normami Rady Europy. Należy przyjąć strategię dotyczącą współpracy między organizacjami pozarządowymi i organami rządowymi.

Prawo własności: W obu republikach: należy uchwalić/wprowadzić w życie przepisy prawne dotyczące restytucji mienia.

Uchodźcy, osoby przesiedlone i mniejszości: należy zapewnić odpowiednią współpracę rządu federalnego i republik w stosunku do podstaw prawnych oraz praktycznych środków ochrony praw uchodźców, osób przesiedlonych i mniejszości. Należy wzmocnić współpracę z Bośnią i Hercegowiną oraz Chorwacją, aby umożliwić powroty. Należy podjąć dialog z władzami Pristiny na temat powrotu osób przesiedlonych oraz związanych z tym kwestii takich jak prawa społeczne i prawa własności. W obu republikach: zmodyfikować przepisy prawne, tak aby uchylić wszelkie przepisy dyskryminujące. W Czarnogórze: należy uchylić prawny zakaz wykonywania pracy przez uchodźców oraz zmodyfikować przepisy ograniczające, w celu umożliwienia uchodźcom ubiegania się o obywatelstwo.

Współpraca regionalna i międzynarodowa/zobowiązania

Należy zapewnić ścisłą współpracę z Międzynarodowym Trybunałem Karnym dla byłej Jugosławii (MTK).

Należy ściśle przestrzegać rezolucji nr 1244 RB ONZ oraz kontynuować dialog z władzami Pristiny na temat praktycznych aspektów spraw leżących we wspólnym interesie. Należy zapewnić uznawanie dokumentów podróży oraz tablic rejestracyjnych administracji tymczasowej Narodów Zjednoczonych w Kosowie.

Należy wzmocnić stabilność oraz współpracę regionalną. Należy spełnić wymogi procesu stabilizacji i stowarzyszenia i wypełnić zobowiązania z Salonik w dziedzinie współpracy regionalnej. Należy ratyfikować i całkowicie wprowadzić w życie wszystkie umowy o wolnym handlu zawarte przez rząd federalny. Należy rozpocząć realizację Protokołu Ustaleń z Aten z 2003 r. w sprawie rozwoju głównej sieci transportu regionalnego w Europie Południowo-Wschodniej, w szczególności podjąć odpowiednie środki, aby wprowadzić mechanizmy współpracy, między innymi, aby ustanowić Komitet Sterujący oraz Obserwatorium ds. Transportu w Europie Południowo-Wschodniej. Należy poczynić postępy w wypełnianiu zobowiązań zawartych w Protokole Ustaleń z Aten z 2003 r. w sprawie regionalnego rynku energii w Europie Południowo-Wschodniej.

Sytuacja gospodarcza

Gospodarka rynkowa i reformy strukturalne

Zapewnienie trwałej stabilności makroekonomicznej: Należy wprowadzić w życie budżet na rok 2004, który będzie odzwierciedlał nowe niezbędne dostosowanie i konsolidację finansową. Należy nadal podejmować wysiłki mające na celu osiągnięcie porozumienia z wierzycielami handlowymi (Klub Londyński) w sprawie restrukturyzacji długu. W Serbii: w szczególności należy kontynuować prowadzenie ostrożnej polityki monetarnej opartej na odpowiedniej polityce kursu walutowego oraz wprowadzić bardziej skuteczne instrumenty rynku pieniężnego w celu polepszenia realizacji celów agregatów pieniężnych.

Liberalizacja cen i likwidacja kontroli administracyjnych: Należy w szczególności dostosować ceny energii do poziomu pozwalającego na pokrycie kosztów oraz stopniowo zastąpić bezpośrednim transferem obecnie stosowane dopłaty do cen dla najuboższych konsumentów.

Przyspieszenie restrukturyzacji, prywatyzacji i/lub likwidacji dużych przedsiębiorstw państwowych i społecznych. Należy również przyspieszyć restrukturyzację zakładów usług publicznych (sektor elektryczności, paliw i gazu, sektor transportu kolejowego, lotniczego, telekomunikacja itd.). Należy kontynuować reformę sektora bankowego z większą dynamiką, dotyczy to zwłaszcza przygotowań do prywatyzacji większości banków państwowych w Serbii. Należy zapewnić wystarczające dotacje budżetowe, które pozwolą pokryć koszty restrukturyzacji i nadmiaru siły roboczej.

Rozwinięcie stabilnego i dobrze funkcjonującego rynku nieruchomości/ gruntów: Należy opracować przepisy katastralne.

Polityka zatrudnienia

W obu republikach: należy opracować i zastosować wszechstronną strategię promocji zatrudnienia i zwalczania bezrobocia dotyczącą w szczególności szkolenia zawodowego oraz reform rynku pracy przy udziale wszystkich zainteresowanych stron; należy polepszyć publiczne usługi związane z zatrudnieniem oraz przewidzieć wystarczające zasoby finansowe i ludzkie na ich wprowadzenie w życie.

Opracowanie wiarygodnych danych statystycznych: Należy zmodyfikować i przystosować główny plan dotyczący statystyki, aby w jasny sposób zdefiniować podział kompetencji między trzema urzędami statystycznymi na poziomie państwa i w republikach oraz zagwarantować ich koordynację. Należy uchwalić ustawy dotyczące statystyk na poziomie państwa i w obu republikach.

Zarządzanie finansami publicznymi

Ujęcie w formę prawną „szarej strefy” i rozszerzenie podstawy opodatkowania poprzez wprowadzenie systemu zarządzania wydatkami publicznymi (skarb, wewnętrzna publiczna kontrola finansowa) oraz głęboką reformę systemu podatkowego, ograniczając zwolnienia z podatków i zmniejszając podstawy opodatkowania dla siły roboczej oraz skuteczniejsze wprowadzanie w życie przepisów podatkowych.

W Serbii: należy w szczególności uchwalić i wprowadzić w życie pakiet reform systemu podatkowego obejmujący wprowadzenie podatku VAT i odpowiednich systemów komputerowych. Należy nadal wzmacniać i modernizować urzędy skarbowe, kładąc nacisk na pobieranie podatków oraz kontrole, aby zmniejszyć ilość oszustw podatkowych.

W Czarnogórze: należy rozpocząć przegląd obecnych przepisów podatkowych i procedur administracyjnych, aby zapewnić skuteczne i niedyskryminujące stosowanie przepisów podatkowych. Należy wzmocnić zdolność administracyjną przepisów podatkowych w celu skutecznego pobierania i kontroli wpływów z podatków, a w szczególności podatku VAT.

W obu republikach: przepisy prawne i wprowadzenie podatku VAT w całym państwie powinny być zharmonizowane, aby nie utrudniać prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego.

Normy UE

Rynek wewnętrzny i wymiana handlowa

Zakończenie i wprowadzenie w życie wszystkich elementów planu działania dotyczącego rynku wewnętrznego i handlu: należy w szczególności zdefiniować w trybie pilnym wspólne taryfy dla wszystkich produktów i zharmonizować wszelkie dodatkowe podatki i opłaty przywózowe, zgodnie z odpowiednim harmonogramem dotyczącym harmonizacji taryfowej.

Zniesienie wszystkich podatków i innych opłat przywózowych, które zostały wprowadzone z naruszeniem klauzuli zawieszającej zawartej w niezależnych preferencjach handlowych UE.

Zniesienie systemu zezwoleń na przywóz w przypadku stali i wyrobów metalurgicznych, które zostały wprowadzone z naruszeniem klauzuli zawieszającej zawartej w niezależnych preferencjach handlowych UE. *Zniesienie ceł wywozowych* od metali żelaznych i nieżelaznych oraz skór surowych.

Zapewnienie struktury instytucjonalnej, która umożliwi rządowi federalnemu na występowanie jako jedyny rozmówca na poziomie międzynarodowym w sprawach handlowych i celnych, w szczególności poprzez wzmocnienie wspólnego urzędu celnego, biur łącznikowych ds. weterynaryjnych i fitosanitarnych i urzędu statystycznego oraz poprzez przyznanie tym instytucjom niezbędnych kompetencji.

Należy kontynuować modernizację *administracji celnych* w celu zapewnienia rozwinięcia ich wysokiej zdolności administracyjnej. Należy wzmocnić współpracę administracyjną i zapewnić ciągle dotrzymywanie zobowiązań wynikających z wprowadzenia w życie preferencyjnych środków handlowych (pochodzenie).

Zniesienie obecnie istniejących utrudnień na krajowym rynku wewnętrznym i przeciwdziałanie powstawaniu nowych utrudnień zgodnie z Kartą Konstytucyjną. Należy zagwarantować krajowym i zagranicznym podmiotom gospodarczym dostęp do krajowego rynku towarów, usług, kapitałów i osób. Należy zapewnić konsultacje prawne i stosować *zasadę wzajemnego uznawania* wszelkich decyzji podjętych w republikach w dziedzinie dostępu do rynku.

Należy wprowadzić spójny i skuteczny *system zamówień publicznych* w Serbii i Czarnogórze. Należy zapewnić przejrzystość procedur bez względu na wartość odnośnych kontraktów oraz niedyskryminowanie dostawców z Serbii lub Czarnogóry.

Należy w szczególności wprowadzić bezpośrednie połączenia pomiędzy wszystkimi *rejestrami działalności gospodarczej*, aby zagwarantować swobodę przedsiębiorczości na terenie całego państwa. W Serbii należy uchwalić ustawę o przeniesieniu rejestru działalności gospodarczej sądów gospodarczych do niezależnej agencji.

Należy wprowadzić krajowy system antymonopolowy stosowany w przypadku działań naruszających konkurencję w ramach republik lub między nimi, jak równie w przypadku wymiany handlowej z UE. Należy zapewnić odpowiednią zdolność administracyjną w celu skutecznego i niezależnego stosowania tych zasad wraz ze wzmocnieniem Wspólnej Komisji ds. Konkurencji na poziomie państwa. Należy stworzyć punkty koordynacyjne pomocy państwa oraz podjąć niezbędne środki, aby zagwarantować całkowitą przejrzystość w przyznawaniu tej pomocy, jako pierwszy krok w stronę kontroli pomocy państwa. Należy zapewnić spójne podejście horyzontalne w celu rozwoju polityki konkurencji.

Należy wzmocnić ochronę praw własności intelektualnej poprzez uchwalenie całego pakietu zmodyfikowanych przepisów. Należy zharmonizować przepisy karne i wzmocnić zdolność wykonawczą w tej dziedzinie, zwłaszcza w zakresie usług granicznych.

Należy wprowadzić odpowiedni system księgowy w bankach komercyjnych, aby zapewnić *swobodny przepływ kapitałów* pomiędzy republikami.

Polityki sektorowe

Rolnictwo:

W Serbii: należy uchwalić przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa żywności oraz polepszyć działalność laboratoriów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo żywności; należy uchwalić przepisy prawne dotyczące spraw weterynaryjnych i polepszyć system kontroli. Należy stworzyć Agencję ds. Laboratoriów odpowiedzialnych za kontrolę łańcucha żywieniowego.

W Czarnogórze: należy wprowadzić w życie ustawę weterynaryjną (obejmującą produkty rybołówstwa) oraz utworzyć laboratoria weterynaryjne i fitosanitarne, w tym dla ryb i wina; wzmocnić system kontroli.

Transport:

W Serbii: należy uchwalić ustawę dotyczącą kolei. Należy opracować narodową strategię dotyczącą transportu obejmującą kwestię stabilności gospodarczej sektora.

W Czarnogórze: należy uchwalić i zacząć wprowadzać w życie przepisy dotyczące transportu drogowego (obejmującą utworzenie odpowiednich struktur odpowiedzialnych za ich wdrożenie) oraz uchwalić ustawę dotyczącą transportu kolejowego.

Energia:

W Serbii: należy uchwalić ustawę dotyczącą energetyki i utworzyć niezależną Agencję ds. Regulacji Energetyki, należy kontynuować badanie wpływu zakładów energetycznych na środowisko oraz walczyć z najbardziej zanieczyszczającymi podmiotami.

W Czarnogórze: należy opracować i uchwalić strategię rozwoju energetyki obejmującą również strategię wydajności systemu energetycznego; należy wzmocnić zdolność administracyjną Ministerstwa Gospodarki w dziedzinie energetyki; należy dokonać podziału i zrestrukturyzować zakład dostarczający energię elektryczną.

Przemysł oraz małe i średnie przedsiębiorstwa:

W obu republikach: należy kontynuować wprowadzanie w życie Europejskiej Karty dla Małych Przedsiębiorstw.

W Serbii: należy uchwalić zmienioną ustawę o upadłości.

W Czarnogórze: należy przekształcić i zreorganizować instytucje odpowiedzialne za restrukturyzację i prywatyzację przedsiębiorstw, w szczególności Fundusz Rozwoju. Należy utworzyć niezależną agencję ds. rozwoju inwestycji. Należy kontynuować wprowadzanie w życie nowo utworzonego narodowego funduszu gwarancyjnego.

Telekomunikacja:

W obu republikach: Należy zapewnić, by sektor komunikacji elektronicznej został skutecznie zliberalizowany, wraz ze wzmocnieniem organów regulacyjnych i przyjęciem odpowiednich przepisów i polityk dla tego sektora.

Środowisko:

W Serbii: należy uchwalić ustawę dotyczącą ochrony środowiska oraz utworzyć i zapewnić skuteczne działanie Agencji ds. Ochrony Środowiska.

W Czarnogórze: należy przyjąć strategię dotyczącą ścieków i odpadów stałych w celu zbliżenia do dorobku UE.

Współpraca w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych

Reforma organów ścigania: należy polepszyć współpracę sądową oraz współpracę między organami ścigania, zarówno w samych republikach, jak i pomiędzy republikami. Należy w całości wprowadzić w życie Memorandum dotyczące współpracy, podpisane przez ministrów spraw wewnętrznych w grudniu 2003 r.

W Serbii: należy uchwalić ustawę dotyczącą policji, aby polepszyć jej profesjonalizm i odpowiedzialność. Należy wprowadzić w życie zmodyfikowane przepisy dotyczące organizacji sądownictwa (ustawa dotycząca sądów, ustawa dotycząca sędziów, ustawa dotycząca prokuratorów oraz ustawa dotycząca Wysokiej Rady Sądowej) oraz przepisy prawa karnego (kodeks postępowania karnego, kodeks karny i ustawa prawo karne wykonawcze) zgodnie z tym, co przewiduje Protokół dotyczący współpracy z Radą Europejską.

W Czarnogórze: należy uchwalić ustawy dotyczące policji i bezpieczeństwa państwa, aby zagwarantować profesjonalizm policji i jej odpowiedzialność.

Zarządzanie granicami: należy opracować podejście do tej kwestii i mechanizmy na poziomie państwa i zapewnić spójne wykonanie na poziomie republik zgodnie z Protokołem Ustaleń. Jako działanie uzupełniające po konferencji regionalnej w sprawie bezpieczeństwa granic i zarządzania nimi, która odbyła się w maju 2003 r. w Ohridzie, należy zacząć wprowadzać w życie środki krótkoterminowe, jakie zostały przyjęte przez rząd i przedstawione na posiedzeniu ministrów odpowiedzialnych za wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne, w ramach Forum UE- Bałkany Zachodnie, które odbyło się 28 listopada 2003 r.

W Serbii: należy podjąć dalsze środki mające na celu zastosowanie najlepszych praktyk przez straż graniczną, zgodnie z normami UE; należy kontynuować demilitaryzację kontroli granicznej we współpracy z władzami państwowymi.

W Czarnogórze: należy wzmocnić kontrolę cywilną granic (w tym szkolenie, sprzęt odpowiadający wymogom Układu z Schengen).

Zwalczanie przestępczości zorganizowanej, nielegalnego handlu ludźmi, nielegalnego handlu narkotykami, prania brudnych pieniędzy i terroryzmu: należy zintensyfikować współpracę pomiędzy agencjami odpowiedzialnymi za te dziedziny w obu republikach i sformalizować współpracę pomiędzy republikami. Należy rozwinąć zdolności w zakresie konfiskaty dochodów pochodzących z przestępstw. Należy wzmocnić wywiad w sprawach karnych. Należy rozpocząć wprowadzanie w życie środków skierowanych na szczególne działania ustalonych podczas posiedzenia ministrów odpowiedzialnych za wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne, które odbyło się w listopadzie 2003 r. Należy podjąć niezbędne kroki w celu przygotowania do zawarcia porozumienia o współpracy z Europolem. Należy zwiększyć zdolność zwalczania nielegalnego handlu narkotykami oraz rozwinąć narodową strategię walki z nielegalnym handlem narkotykami zgodnie ze Strategią i Planem Działań UE w sprawie Narkotyków. Należy zintensyfikować walkę z nielegalnym handlem ludźmi, wraz z dostarczeniem odpowiedniej pomocy i ochrony ofiarom. W Czarnogórze należy w szczególności: wprowadzić w życie ustawę dotyczącą prania brudnych pieniędzy, zwłaszcza poprzez jednostkę odpowiedzialną za prowadzenie dochodzenia w przypadku przestępstw finansowych.

Należy zwiększyć współpracę międzynarodową i wprowadzić w życie odpowiednie międzynarodowe konwencje w sprawie terroryzmu; należy usprawnić współpracę i wymianę informacji między policją a służbami wywiadowczymi w kraju i w innych państwach; należy zapobiegać finansowaniu i przygotowywaniu aktów terroryzmu.

Wizy, azyl i migracja: należy wprowadzić na poziomie państwa jednolite podejście do kwestii związanych z wizami, azylem i migracją zgodnie z Konstytucją, w szczególności poprzez całkowitą harmonizację systemów wizowych stosowanych przez republiki, przyjęcie ustawy o azylu oraz poprzez zawarcie i zastosowanie umów o readmisji. Należy opracować mechanizmy kontroli realizacji polityk w dziedzinie azylu, migracji i wiz które zostały opracowane na poziomie państwa, ale które są wprowadzane w życie przez republiki. W obu republikach należy w szczególności zapewnić pełne uczestnictwo w mechanizmach koordynacji mających na celu przyjęcie i wprowadzenie w życie środków przyjętych na poziomie państwa.

PRIORYTETY ŚREDNIOTERMINOWE

Sytuacja polityczna**Demokracja i państwo prawne**

Należy kontynuować proces restrukturyzacji sił zbrojnych, w tym przekwalifikowanie i zmniejszenie kadr w zależności od przypadku (uwzględniając wpływ społeczny).

Należy kontynuować reformę administracji publicznej:

Należy rozwinąć struktury związane integracją europejską, w szczególności poprzez wzmocnienie urzędów integracji europejskiej, utworzenie płynnych mechanizmów współpracy, jak również jednostek integracji europejskiej na poziomie państwowych ministerstw i na poziomie republik.

Na poziomie państwa: należy zapewnić zdolność administracyjną niezbędną do prawidłowego wykonywania kompetencji państwa oraz do opracowania i wprowadzenia w życie strategii reformy administracji publicznej państwa w tym konieczną podstawę prawną.

W Serbii: należy uchwalić ustawę o służbie cywilnej i administracji publicznej. Należy wprowadzić środki rozwoju zasobów ludzkich w służbie cywilnej. Należy wzmocnić zdolność administracji publicznej na poziomie rządu i na poziomie lokalnym (koordynacja między ministerstwami i opracowanie polityk), w szczególności poprzez utworzenie scentralizowanego systemu wynagrodzeń. Należy wzmocnić proces opracowywania polityki gospodarczej, na przykład poprzez ciągłe popieranie wzmocnienia usług statystycznych i utworzenie jednostki odpowiedzialnej za średnioterminowy plan gospodarczy.

W Czarnogórze: należy wprowadzić w życie ustawę o służbie cywilnej i utworzyć agencję zarządzania zasobami ludzkimi (z docelową strukturą). Należy opracować politykę w zakresie szkoleń i rekrutacji. Należy wzmocnić proces opracowywania polityki gospodarczej, na przykład poprzez wzmocnienie usług statystycznych i utworzenie jednostki odpowiedzialnej za średnioterminowy plan gospodarczy.

Parlament:

W Serbii: należy opracować i wprowadzić w życie strategię reformy parlamentu, aby zapewnić odpowiednie zasoby i warunki pracy, dzięki którym będzie mógł działać jako skuteczna instytucja.

Promowanie władz lokalnych:

W Serbii: należy przyjąć i wprowadzić w życie reformę mającą na celu decentralizację oraz stworzyć na poziomie lokalnym wystarczające możliwości do zajmowania się, między innymi, sprawami administracyjnymi i finansowymi oraz przyszłymi programami regionalnymi.

W Czarnogórze: należy wprowadzić w życie przepisy dotyczące władz lokalnych, w szczególności poprzez utworzenie funduszu wyrównawczego.

Kontynuacja reformy systemu sądowego:

W Serbii: należy przyjąć prawne i praktyczne środki ochronne zapewniające niezależność i skuteczność sądów oraz reformę obecnego systemu mianowania; należy wprowadzić w życie przepisy dotyczące obowiązkowego szkolenia i zapewnić stabilny budżet w Centrum Szkoleń Sądowych; należy stworzyć komputerową sieć dla prokuratorów na wszystkich poziomach; należy kontrolować wykonywanie decyzji sądowych. Należy rozwinąć zdolność sądenia zbrodni wojennych przy całkowitym poszanowaniu zobowiązań międzynarodowych i współpracy z MTKJ. Należy ustanowić sądy administracyjne i sądy apelacyjne.

W Czarnogórze: należy zapewnić obowiązkowe szkolenie sędziów poprzez weryfikację ustawy dotyczącej sądów, jak również stabilności finansowej Centrum Szkoleń Sądowych. Należy wprowadzić strategię skomputeryzowania systemu sądowego.

Warunki w zakładach karnych:

W Serbii: należy polepszyć warunki w zakładach karnych zgodnie z normami Rady Europy, w szczególności w odniesieniu do grup wrażliwych, takich jak przestępcy nieletni; należy zapewnić lepsze wyszkolenie personelu więziennego oraz polepszyć wyposażenie.

W Czarnogórze: należy zapewnić lepsze wyszkolenie personelu więziennego oraz polepszyć wyposażenie.

Walka z korupcją i przestępczością zorganizowaną:

W obu republikach: należy przyjąć i wprowadzić w życie wszechstronną strategię antykorupcyjną wraz z przyjęciem i wprowadzeniem w życie dostępnych instrumentów antykorupcyjnych. Należy zapewnić całkowitą zgodność z Konwencją NZ w sprawie walki z korupcją. Należy ułatwić umieszczenie urzędników łącznikowych, popieranych przez Państwa Członkowskie UE, w odpowiednich organach państwowych zaangażowanych w walkę przeciwko przestępczości zorganizowanej. Należy dostarczać UE sześciomiesięczne sprawozdanie w sprawie faktycznych rezultatów osiągniętych w sądowym ściganiu działalności związanej z przestępczością zorganizowaną na warunkach Konwencji NZ w sprawie ponadnarodowej przestępczości zorganizowanej, znanej jako Konwencja z Palermo.

Prawa człowieka i ochrona mniejszości

Zobowiązania wynikające z przystąpienia do Rady Europy: należy wprowadzić niezbędne mechanizmy kontroli i zagwarantowania spójnego i pełnego wprowadzenia w życie wszystkich zobowiązań wynikających z przystąpienia do Rady Europy.

Równouprawnienie: należy uchwalić i wprowadzić w życie przepisy przeciw dyskryminacji.

Wolność słowa:

W Serbii: należy przekształcić serbskie radio i telewizję w nadawcę publicznego. Należy wspierać rozwój mediów zgodnie z normami UE. Należy wspierać profesjonalizm dziennikarzy i podmiotów medialnych.

W Czarnogórze: należy kontynuować przekształcenie radia i telewizji Czarnogóry w nadawcę radia publicznego i telewizji publicznej; należy wspierać rozwój mediów zgodnie z normami UE. Należy wspierać profesjonalizm dziennikarzy i podmiotów medialnych.

Uchodźcy, osoby przesiedlone i mniejszości: W obu republikach: należy zapewnić całkowite poszanowanie praw człowieka, w tym dostęp do usług medycznych oraz łatwy dostęp do dokumentów osobistych; należy zapewnić rzeczywiste prawo do wolności wyboru pomiędzy powrotem na stałe i integracją; należy ułatwić integrację tym osobom, które nie zdecydują się na powrót. W Serbii: należy uchwalić nowe przepisy dotyczące uchodźców; należy kontynuować wprowadzanie w życie strategii narodowej.

Współpraca regionalna i międzynarodowa

Polepszenie współpracy regionalnej. należy pogłębić liberalizację regionalnej wymiany handlowej w oparciu o obowiązujące umowy o wolnym handlu. W kwestii procesu z Aten dotyczącego Regionalnego Rynku Energii w Europie Południowo-Wschodniej, należy przygotować Serbię i Czarnogórę do utworzenia zintegrowanego regionalnego rynku energii. Należy kontynuować realizację Protokołu Ustaleń w sprawie rozwoju głównej sieci transportu regionalnego w Europie Południowo-Wschodniej.

Sytuacja gospodarcza

Gospodarka rynkowa i reformy strukturalne

Stabilne polityki makroekonomiczne: należy kontynuować dostosowanie i konsolidację finansów publicznych, aby zmniejszyć znaczące zachwiania równowagi budżetowej i zwłaszcza tej zewnętrznej. Należy uwzględnić nieuniknione koszty związane z reformami strukturalnymi i obsługą odsetek uznając za priorytet wydatki publiczne przy ustalaniu krótko i średnioterminowego planu budżetowego; w szczególności należy zredukować dotacje, transfery i koszty wynagrodzeń w służbie cywilnej. Należy stopniowo zredukować ogólne wydatki publiczne jako udział procentowy w PKB oraz wspierać ostrożną politykę monetarną połączoną z ostrożną polityką kursu walutowego. W Serbii: należy zreformować system ochrony zdrowia, w szczególności fundusz ubezpieczenia zdrowotnego, aby zapewnić jego stabilność finansową i aby polepszyć poziom ochrony zdrowia i zdrowie obywateli.

Należy zakończyć proces prywatyzacji i restrukturyzacji finansowej (bankowej).

Należy wzmocnić otoczenie gospodarcze, tak aby sprzyjało rozwojowi sektora prywatnego i zatrudnienia poprzez stworzenie konkurencyjnych rynków, równych warunków dla konkurencji i dostęp do finansowania dzięki rozwinięciu sektora finansowego.

Rozwinięcie stabilnego i dobrze funkcjonującego rynku nieruchomości/gruntów: należy uchwalić i wprowadzić w życie przepisy katastralne. Należy rozpocząć reformę rolnictwa, restrukturyzację i prywatyzację dużych gospodarstw rolnych.

Zarządzanie finansami publicznymi

Polepszenie procesu tworzenia budżetu i zarządzania finansami: należy wzmocnić jednostki odpowiedzialne za opracowanie i wykonanie budżetu, aby możliwe było wyznaczenie priorytetów. Należy polepszyć zarządzanie finansami rządu centralnego i władz lokalnych. Należy uchwalić ustawę dotyczącą Wyższego Instytutu ds. Audytu.

Należy ustanowić skuteczne procedury wykrywania i sądenia przypadków (podejrzewanego) oszustwa i innych nieprawidłowości mających wpływ na fundusze krajowe i międzynarodowe oraz procedury dotyczące działań uzupełniających.

Należy kontynuować przegląd przepisów podatkowych i procedur administracyjnych, aby zapewnić skuteczne i niedyskryminujące stosowanie przepisów podatkowych. Należy wzmocnić zdolność administracyjną administracji podatkowej.

Normy UE

Rynek wewnętrzny i wymiana handlowa

Należy ustanowić jeden system handlu zagranicznego na podstawie planu działania dotyczącego handlu/ rynku wewnętrznego. Należy wprowadzić wspólne taryfy, opłaty i podatki dla wszystkich produktów po zakończeniu przewidzianych okresów przejściowych.

Należy zapewnić pełną realizację planu reformy celnej, aby zagwarantować wysoki poziom zdolności administracyjnej.

Polityki sektorowe

Przemysł oraz MSP:

W Serbii: należy wprowadzić w życie Europejską Kartę MSP. Należy zreorganizować całościową strukturę Izby Handlowej. Należy dokonać ustaleń, aby ułatwić organizacjom pozarządowym dostęp do mikrokredytów.

W Czarnogórze: należy wprowadzić w życie Europejską Kartę MSP. Należy kontynuować rozwój i tworzenie narodowego funduszu gwarancyjnego. Należy rozwinąć dialog między rządem i sektorem prywatnym z udziałem Agencji odpowiedzialnej za MSP oraz poprzez utworzenie formalnego forum konsultacji i obrony przedsiębiorstw.

Telekomunikacja:

Należy przenieść i wprowadzić w życie nowe ramy prawne UE dla komunikacji elektronicznej.

Rolnictwo:

W Serbii: należy rozwinąć zdolność administracyjną w celu opracowania i wprowadzenia w życie polityki rolniczej. Należy opracować i zacząć wprowadzać w życie politykę rozwoju obszarów wiejskich. Należy kontynuować wzmocnianie przepisów i kontroli weterynaryjnych, sanitarnych, fitosanitarnych oraz w dziedzinie bezpieczeństwa żywności, w tym kontroli laboratoriów badających wino. Należy polepszyć zarządzanie odpadami i zmniejszyć zanieczyszczenie rolnicze.

W Czarnogórze: należy przyjąć ogólną strategię w dziedzinie rolnictwa, rozwoju obszarów wiejskich, rybołówstwa, kwestii fitosanitarnych. Należy zwiększyć możliwości działania Ministerstwa Rolnictwa. Należy przyjąć ustawę dotyczącą kwestii fitosanitarnych.

Transport:

W Serbii: należy przyjąć i wprowadzić w życie strategię dotyczącą transportu (transport drogowy, kolejowy, lotniczy i wodny). Należy wzmocnić możliwości działania także na poziomie przygotowywania znaczących projektów inwestycyjnych. Należy przydzielić wystarczające zasoby do utrzymania infrastruktury transportu, jak również instytucji zarządzających tymi infrastrukturami.

W Czarnogórze: należy przydzielić wystarczające zasoby do utrzymania infrastruktury transportu, jak również instytucji zarządzających tymi infrastrukturami.

Energia:

W obydwu republikach: należy przyjąć przepisy dotyczące sektora energetycznego wraz z długoterminową strategią dla środowiskowo stabilnej polityki energetycznej.

W Serbii: należy dokonać podziału w celu restrukturyzacji i prywatyzacji. Należy utworzyć niezbędne struktury instytucjonalne: podmiot zarządzający siecią transportu, podmiot działający na rynku oraz Agencji ds. Regulacji Energetyki. Należy dążyć do utworzenia regionalnego rynku energii (poprzez analizy możliwości wykonania połączeń).

W Czarnogórze: należy wzmocnić organ odpowiedzialny za regulację energetyki. Należy zakończyć restrukturyzację i liberalizację wewnętrznego rynku energii; należy sprywatyzować i/lub umożliwić rozwój publicznego/prywatnego partnerstwa w tym sektorze.

Środowisko:

W obu republikach: należy uchwalić i wprowadzić w życie przepisy dotyczące oceny wpływu na środowisko zgodnie z dorobkiem UE.

W Serbii: należy przyjąć i rozpocząć realizację strategii dotyczącej zanieczyszczenia powietrza (spowodowanego zwłaszcza przez elektrownie), wody (ścieki) i gleby (odpady stałe); należy wzmocnić zdolności administracyjne w odniesieniu do planowania, wydawania pozwoleń, inspekcji, kontroli oraz zarządzania projektami. Należy opracować wieloletni program finansowania inwestycji oparty na oszacowaniu kosztów oraz realnych źródłach finansowania publicznego i prywatnego.

W Czarnogórze: należy opracować ogólną strategię w dziedzinie środowiska (ścieki, odpady stałe, powietrze) w celu przyjęcia ram prawnych w odniesieniu do ochrony środowiska zbliżonych do dorobku UE oraz utworzyć Agencję ds. Ochrony Środowiska.

Współpraca w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych

Należy kontynuować restrukturyzację policji: należy zapewnić, aby jej działania były odpowiedzialne; należy zreformować system kształcenia policji; należy zapewnić współpracę pomiędzy organami ścigania.

Zarządzanie granicami:

W obu republikach: na poziomie państwa stworzyć infrastrukturę techniczną oraz rozwinąć zdolność w zakresie zasobów ludzkich w celu realizacji zintegrowanej polityki zarządzania granicami uwzględniającej wzmocnienie policji granicznej i usług celnych. Należy ułatwić wymianę transgraniczną poprzez utworzenie nowych przejść granicznych.

Zwalczanie przestępczości zorganizowanej, nielegalnego handlu ludźmi, nielegalnego handlu narkotykami i prania pieniędzy:

W obu republikach: należy rozwinąć skuteczny system ochrony świadków z uwzględnieniem elementów na poziomie republik i regionów. Należy wzmocnić zwalczanie przestępstw gospodarczych i finansowych (w tym prania brudnych pieniędzy i fałszowania walut), nadużyć finansowych i korupcji oraz polepszyć krajowe przepisy w tych dziedzinach.

W Serbii: należy wzmocnić zdolność działania Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (w szczególności dyrekcji odpowiedzialnej za walkę z przestępczością zorganizowaną). Należy opracować procedury i rozwinąć możliwości wymiany informacji między służbami. Należy rozwinąć skuteczny system ochrony świadków z uwzględnieniem środków na poziomie republik i regionów. Należy wzmocnić jednostkę odpowiedzialną za prowadzenie dochodzeń w Ministerstwie Finansów.

W Czarnogórze: należy wzmocnić zdolności administracyjne i prawne, aby umożliwić wprowadzenie w życie nowego kodeksu karnego w odniesieniu do przestępczości zorganizowanej. Należy wzmocnić jednostkę odpowiedzialną za walkę z przestępczością zorganizowaną w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych oraz zapewnić koordynację między wszystkimi organami ścigania.

KOSOWO

JAK ZDEFINIOWANO W REZOLUCJI NR 1244 RB NZ

PRIORYTETY KRÓTKOTERMINOWE

Ogólne priorytety

— *W celu zapewnienia stabilnej przyszłości dla bezpiecznego, demokratycznego i wieloetnicznego Kosowa, należy poczynić znaczące postępy w realizacji norm dla Kosowa, które zostały przedstawione w grudniu 2003 r. przez Specjalnego Przedstawiciela Sekretarza Generalnego NZ oraz przez przedstawicieli tymczasowych instytucji autonomicznej administracji i zatwierdzone przez Radę Bezpieczeństwa NZ. W szczególności dotyczy to realizacji konkretnych działań zawartych w planie wprowadzenia w życie norm dla Kosowa, które obejmują:*

- utworzenie demokratycznych instytucji,
- ustanowienie państwa prawnego,
- swobodny przepływ,
- powroty na stałe i prawa dla społeczności i ich członków,
- gospodarkę,
- prawo własności,
- dialog z władzami Belgradu,
- Korpus Ochrony Kosowa.

Oprócz wyżej wymienionych priorytetów ogólnych należy przestrzegać następujących priorytetów *dotatkowych*:

Sytuacja polityczna

Demokracja i państwo prawne

— Tymczasowe instytucje autonomicznej administracji (PISG) powinny podjąć wszystkie środki wymagane przez tymczasową administrację w Kosowie, aby pokonać konsekwencje i rozpatrzyć przyczyny wydarzeń z marca 2004 r.,. Głównymi priorytetami powinno być jednoznaczne potępienie przemocy użytej przeciwko społecznościom mniejszościowym, zapewnienie bezpieczeństwa dla wszystkich społeczeństw, ułatwienie powrotu osób przesiedlonych, odnowa i odbudowa uszkodzonej i zniszczonej własności, w tym miejsc historycznych i religijnych oraz pełna współpraca z UNMIK-KFOR w celu doprowadzenia osób odpowiedzialnych przed sąd.

PISG powinny wykazać ich całkowite i bezwarunkowe zaangażowanie w sprawę wieloetnicznego Kosowa, w szczególności w zakresie ochrony i wspierania praw członków wspólnot mniejszościowych, równego bezpieczeństwa, swobody przepływu i trwałego powrotu wszystkich mieszkańców Kosowa.

— *Zgodność z systemem UE*: należy rozwinąć politykę rządu Kosowa zgodną z orientacją UE poprzez zastosowanie w ramach Urzędu Premiera mechanizmu skutecznej kontroli zgodności polityk rządowych i projektów ustaw z przepisami UE; należy rozwinąć na poziomie ministerialnym i na poziomie Zgromadzenia Kosowa jednostki odpowiedzialne za zapewnienie zgodności podjętych środków z systemem UE.

— *Walka z korupcją i przestępczością zorganizowaną*: należy zwiększyć współpracę między UNMIK i PISG, aby skutecznie wprowadzić w życie politykę „zerowej tolerancji” przeciw korupcji, w szczególności poprzez zapewnienie wsparcia niezbędnego do dochodzeń prowadzonych przez OLAF i OIOS (wewnętrzny dział kontroli NZ).

Współpraca regionalna i międzynarodowa

— *Należy zapewnić ścisłą współpracę z MTKJ*

— *Należy polepszyć współpracę regionalną*: należy kontynuować integrację z regionalną siecią umów o wolnym handlu wynikającą z Protokołu Ustaleń Paktu Stabilności dotyczącego liberalizacji i ułatwienia wymiany handlowej w Europie Południowo-Wschodniej zgodnie z rezolucją nr 1244 RB NZ. Należy rozpocząć realizację Protokołu Ustaleń w sprawie rozwoju głównej sieci transportu regionalnego w Europie Południowo-Wschodniej, a w szczególności podjąć odpowiednie środki, aby wprowadzić mechanizmy współpracy, między innymi, aby ustanowić Komitet Sterujący sieci oraz Obserwatorium ds. Transportu w Europie Południowo-Wschodniej. Należy poczynić postępy w wypełnianiu zobowiązań zawartych w Protokołach z Aten z 2002 i 2003 r. w sprawie regionalnego rynku energii w Europie Południowo-Wschodniej.

Sytuacja gospodarcza

Gospodarka rynkowa i reformy strukturalne

— Należy określić *priorytety makroekonomiczne* dla Kosowa w ścisłej współpracy z MFW.

— Należy z większą dynamiką przeprowadzać proces *prywatyzacji* w celu wspierania rozwoju gospodarczego, przyciągnięcia inwestycji wewnętrznych oraz rozwoju wszechstronnej strategii służącej osiągnięciu tych celów.

Zarządzanie finansami publicznymi

— Należy opracować procedury i mechanizmy wsparcia technicznego, aby zapewnić przejrzystość, racjonalne wykorzystanie i lepszą *kontrolę wydatków publicznych*.

— Należy ustanowić skuteczne procedury wykrywania i sądenia przypadków (podejrzewanego) *oszustwa i innych nieprawidłowości* mających wpływ na fundusze krajowe i międzynarodowe oraz procedury dotyczące działań uzupełniających.

Normy UE

Rynek wewnętrzny i wymiana handlowa

— Należy kontynuować rozwój *ram instytucjonalnych i prawnych* dla handlu i polityk powiązanych z handlem w zgodzie z mechanizmami UE i WTO. Należy w pełni wprowadzić w życie *kodeks celny*. Należy uchwalić ustawę o handlu wewnętrznym, jak również ustawę o inspekcji handlowej.

Polityki sektorowe

— Środowisko:

Należy opracować wszechstronny plan działań dotyczący środowiska, uwzględniając w szczególności problemy zdrowia publicznego w celu zbliżenia do dorobku UE.

Należy uchwalić i wprowadzić w życie przepisy dotyczące oceny wpływu na środowisko zgodnie z dorobkiem UE.

— Transport:

Należy opracować i uchwalić ramową politykę dotyczącą transportu, uwzględniając stopniowy rozwój strategii transportu multimodalnego.

Należy ustanowić cywilny podmiot zarządzający lotniskiem w Pristinie, z jego personelem i wyposażeniem, aby zagwarantować wystarczający poziom bezpieczeństwa oraz solidne i wiarygodne zarządzanie lotniskiem.

— Energia:

Należy utworzyć skuteczne i stabilne struktury w sektorze energetycznym, aby zapewnić stabilność zakładu energetycznego Kosowa w szczególności poprzez znaczące zwiększenie przychodów.

Współpraca w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych

— Należy wprowadzić w życie nowy kodeks karny oraz nowy kodeks postępowania karnego.

PRIORYTETY ŚREDNIOTERMINOWE

Sytuacja polityczna

Demokracja i państwo prawne

— *Zwiększenie zgodności z systemem UE:* należy zwiększyć zdolności wszystkich instytucji Kosowa w zakresie przyjmowania i skutecznego wprowadzania w życie polityk i przepisów prawnych zgodnych z normami UE, w szczególności poprzez wzmocnienie struktur odpowiedzialnych za integrację europejską w ramach procesu stabilizacji i stowarzyszenia.

— *Reforma administracji publicznej:* należy przeprowadzić reformę administracji publicznej w celu reorganizacji i stworzenia profesjonalnej i odpowiedzialnej administracji zdolnej przyciągnąć i zatrzymać wykwalifikowany personel. Należy polepszyć zdolność administracji lokalnych, aby mogły we właściwy i skuteczny sposób świadczyć usługi w ramach swoich okręgów wyborczych.

— *Reforma systemu sądowego:* należy wzmocnić instytucje sądowe i organy ścigania, w szczególności poprzez polepszenie infrastruktury, sprzętu i szkoleń. Należy przekształcić Instytut Sądowy Kosowa w stabilną instytucję odpowiedzialną za szkolenia sądowe. Należy zapewnić stabilność systemu wszechstronnej pomocy prawnej dla Kosowa. Należy polepszyć system więziennictwa, w szczególności w odniesieniu do zarządzania, szkolenia zawodowego oraz programów reintegracji.

— *Walka z korupcją:* należy wprowadzić w życie wszechstronną strategię walki z korupcją obejmującą środki prewencyjne oraz skuteczny system prowadzenia dochodzeń i ścigania, w szczególności poprzez wzmocnienie zdolności lokalnych, zgodnie z normami Rady Europy.

Prawa człowieka i ochrona mniejszości

— *Rzecznik Praw Obywatelskich:* należy zapewnić stabilność i trwałą niezależność Rzecznika Praw Obywatelskich w Kosowie.

— *Wolność słowa:* należy zapewnić długoterminową stabilność publicznego nadawcy radia i telewizji oraz jego zdolność nadawania publicznego na użytek wszystkich społeczności.

— *Ochrona mniejszości:* należy zapewnić stabilność wspólnot mniejszościowych i ich niedyskryminujący udział w społeczeństwie Kosowa, w szczególności poprzez wprowadzenie niezbędnych ram, które zapewnią im równy dostęp do świadczeń powszechnych i do usług użyteczności publicznej.

Sytuacja gospodarcza**Gospodarka rynkowa i reformy strukturalne**

- Należy zapewnić stabilny system zarządzania długiem i pożyczkami.
- Należy wprowadzić mechanizmy gwarancji związane z ryzykiem politycznym, aby przyciągnąć inwestycje zagraniczne.
- Należy rozwinąć ramy prawne usług publicznych zgodnie z normami międzynarodowymi i normami UE, w szczególności poprzez przyjęcie i wprowadzenie w życie przepisów pomocniczych, procedur i wskazówek. Należy wzmocnić zdolność administracyjną organów regulacyjnych. Należy zapewnić odpowiedni personel na poziomie lokalnym i rozwinąć jego kwalifikacje oraz wyposażenie techniczne, aby mógł wypełniać swoje zadania.
- Należy rozwinąć zdolność sektora bankowego do dostarczania długoterminowego finansowanie gospodarki.
- Należy rozwinąć politykę społeczną, aby promować zatrudnienie i spójność społeczną, walczyć z ubóstwem i wyłączeniem społecznym, polepszać normy społeczne i rozwijać skuteczne systemów ochrony socjalnej.
- Należy zwiększyć wysiłki, aby zapewnić zgodność systemu statystycznego z normami UE.

Zarządzanie finansami publicznymi

- Należy rozwinąć zdolność administracji podatkowej w celu zwiększenia przychodów z podatków innych niż cła (podatki bezpośrednie i pośrednie) poprzez stopniowy rozwój systemu podatkowego opartego na normach UE. Należy rozpocząć przegląd obecnych przepisów podatkowych i opracować i wprowadzić realny plan działania w celu stopniowego wzmocnienia zdolności administracyjnej administracji skarbowej.
- Należy zapewnić stabilność systemu budżetowego, w szczególności poprzez rozwój zdolności przygotowania i wykonania budżetu. Należy rozwinąć zdolność Zgromadzenia Kosowa do skutecznego udziału w zarządzaniu finansami publicznymi. Należy zapewnić sprawny system zarządzania wydatkami w czasie całego roku budżetowego oraz zapewnić przeniesienie niewykorzystanych funduszy.

Normy UE**Rynek wewnętrzny i wymiana handlowa**

- Należy kontynuować stopniowe zbliżanie prawodawstwa Kosowa do wszystkich aspektów dorobku wspólnotowego dotyczącego prawa spółek.

Polityki sektorowe**— Rolnictwo:**

Należy opracować ramy prawne i odpowiednie mechanizmy, aby zapewnić bezpieczeństwo żywności oraz polepszyć kontrole fitosanitarne zgodnie z normami UE w tej dziedzinie i aby polepszyć możliwości eksportu dla Kosowa. Należy opracować politykę i regulacje prawne wspierające reformę rolnictwa. Należy wspierać ochronę obszarów rolniczych przeciwko niekontrolowanej urbanizacji.

— Środowisko:

Należy przyjąć i wprowadzić w życie plan działań dotyczący środowiska w celu zbliżenia do dorobku UE.

— Transport:

Należy wprowadzić w życie ramową politykę dotyczącą transportu, uwzględniając stopniowy rozwój strategii transportu multimodalnego.

— Energia:

Należy opracować politykę ramową w odniesieniu do partnerstwa między sektorem publicznym i prywatnym oraz do inwestycji mieszanych w sektorze energetycznym.

Współpraca w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych

- Należy wzmocnić współpracę pomiędzy organami odpowiedzialnymi za zarządzanie granicami oraz wzmocnić możliwości działania w zakresie stosowania norm weterynaryjnych, sanitarnych i fitosanitarnych w ramach zintegrowanego systemu zarządzania granicami.